

పత్రివత ఆంతరంగికం

అమెకు ఆ పూళ్ళో మంచి పేరువుంది-పత్రివత అని. తన పనేమో తానేమో తప్ప ఎవ్వరితోకాక వట్టించుకునేది కాదు. ఊరు చిన్నదయినా, ఆ పూళ్ళోకూడా అమెని ఎరగని వాళ్లు అంటే చూడనివాళ్లు చాలామంది వున్నారు. ఇంటిపని అంతా అమె చూసుకునేది. పూజలూ, పునస్కారాలూ, భర్తనే దైవంగా చూడటం. పాచి ఊడవటం, కళ్ళాపి జల్లటం, చెంబులు తోమటం, వంట చెయ్యటం మొదలయిన పనుల్లో అమె జీవితం పూర్తయ్యేది. అమె బయటకు రావలసిన అవసరమే వుండేవికాదు. ఎప్పుడయినా పిడక పట్టుకొని పక్క యింటికి నిప్పుకోసం వెళ్తువుండేది. ఆ ఊళ్ళో అమె రోజూ వెళ్ళేస్తలం, చెరువు గట్టుమీద వున్న తుమ్మతోపు. ఆ వనయినా కోడి కూసినప్పుడు లేచి తీర్చుకునేది. ఇక అమె ఇతరుల కంట పడవలసిన అవసరం ఏముంది?

ఇంత కట్టుదిట్టాల్లో జీవితం గడపడంవల్ల కావరానికి వచ్చిన నాలుగయిదు సంవత్సరాల్లోనే అమె ఆ పూళ్ళో మంచిపేరు సంపాదించుకుంది. పలానావారి కోడలు అనిపించుకుంది. కొప్పుపెట్టి, అర్థణావెడల్పు బొట్టుపెట్టి, కాళ్ళకు వెండికడియాలు, వంకర కడియాలూ, గొలుసులూ పెట్టి, చెంగుదోపి నడుస్తుంటే చూసినవాళ్ళంతా, 'శ్రీమహాలక్ష్మి' అనుకునేవారు "సీతమ్మతల్లి-కళ్ళపడితేసాలు, జన్మ తరించిపోతుంది" అనుకునేవారు.

అటువంటి మనిషి-పత్రివత-ఈ ఆపదను ఎట్లా ఓర్చుకుంటుంది! ఎట్లా సహిస్తుంది? ఎట్లా భరిస్తుంది? అమెకు ఈ ప్రపంచంలో ఆపదల్లేవు, బాధల్లేవు. అమె కావరానికివచ్చి తర్వాత ఇంతవరకూ నిజంగా ఒకే ఒకసారి బాధవడింది. అది వాళ్ళ పెయ్య మొదటియీతకు. ఆ పెయ్యని తన చేతుల మీదుగా పెంచింది. ఆ పెయ్య ఎదై నప్పుడు అమెకు ఎంత

నంతోషం కలిగింది? పునుకొల్లువారి అంబోతు దగ్గరకు తీసుకువెళ్తానంటే అమె పోట్లాడి సుంకరవాళ్ళ అంబోతు దగ్గరకు వంపింది. పునుకొల్లువారి అంబోతు ముసల్ది—పైగా వర్వతం లాగా వుంటుంది. తనదూడ వసిది—పైగా వొట్టి అమాయకపు మోడు! అటువంటి ఆ పెయ్య ఈనలేక తన్ను కుంటూంటే అమె మనస్సు ఎంత కొట్టుకులాడింది! “గంగమ్మతల్లీ, నీ కెంతకష్టం వొచ్చిందే!” అని కళ్ళవెంట నీళ్ళు పెట్టుకుంది మనస్సులో సుంకరవాళ్ళ అంబోతునీ, సుంకరవాళ్ళనీ తిట్టిపోసింది.

అప్పుడు పడ్డది బాద....మళ్ళీ ఇప్పుడు. కాని అప్పుడు కూడా తన పెయ్య నొప్పులు కడుతూవుంటే ఏ పొరలోనే నంతోషంగావుంది. ఎక్కడో బరబర, జరజర, పరపర, జలజలమంటూ వుండేది. కాని యిప్పుడలాకాదు. ఆ మాట వినేటప్పటికే మొదలునరికిన చెట్లల్ల కూలింది.

పట్టణం వెళ్ళిన భర్త కారుకిందపడి చచ్చిపోయాడని వార్త. ఒక రోజు పొద్దున్నే సాచి వూడ్చుకుంటూ వుంటే పిడుగులాగా ఈ వార్త వొచ్చింది. ఈ మాట విన్నది, విన్నవకంగానే స్పృహతప్పి పడి పోయింది. ‘అర్జునా, పల్లనా, కిరీటీ’ అనేవాళ్ళుకూడా లేకపోయారు.

క్షణంలో యీ వార్త వూరంతా పాకింది. “దొడ్డయిల్లాలమ్మా!” “ఏనాడు కాపరానికి వొచ్చిందో, గడపదాటి ఎరుగదమ్మా!” “నడుస్తుంటే భూమి అరుగుతుందేమో అన్నట్టు నడిచేదమ్మా!” అనుకుంటూ అమ్మ లక్కలంతా బయల్దేరారు. ఒక వితంతువు: “ఈ ఆపద నాబోటిదానికి రాగూడమా?” అని కోరుకుంది కన్నీటితో!

అంతా చుట్టూచేరారు. ఆమెకు సవర్యలు చెయ్యటం మొదలు పెట్టారు. నీళ్ళు అందిచ్చేవాళ్ళు అందిస్తున్నారు. మొహంషీద చిలికేవాళ్ళు చిలుకుతున్నారు. కేకలువేసేవాళ్ళు వేస్తున్నారు. “అమ్మా, మా అమ్మే! నీ కెంత ఆపద వొచ్చిందే!” అని ఏడ్చేవాళ్ళు ఏడుస్తున్నారు. అంతా గండ్ర గోళంగావుంది.

ఆమెకు స్పృహతప్పిందేగాని మెదడు అట్టం మానెయ్యలేదు—
ఆడుతూనే వుంది. వొట్టప్పుడుకంటే యింకా తీవ్రంగా, వేగంగా ఆడుతూ
వుంది. అనేక బొమ్మలు కనిపిస్తున్నయ్, అనేక దృశ్యాలు వొస్తున్నయ్.
కండలు తిరిగిన మొగాళ్ళు మీద మీదకు వొస్తున్నారు. భోగంవాళ్ళు
నృత్యం చేస్తున్నారు ఒకతె తాళం ఒకటక కొడుతూ పాడుతూవుంది.

నిన్నరాత్రి

కలలో వాచ్చి

చెంతజేరి

ముద్దులాడి....

పైకి స్పృహతప్పి శవానికిమల్లే పడివుందిగాని ఆమె తలమాత్రం
కోలాహలంతో, గండ్రగోళంతో, వాచ్చే పోయే బొమ్మలతో దృశ్యాలతో
బద్దలయిపోతూవుంది.

ఒక్కక్షణం ఆల్ క్లియర్.

తనులంగాకట్టుకొని ఆడుకొంటూంది. గుత్తంగా జాకెట్టు తొడుక్కొని
వుంది....నిరుడు కుట్టించింది. నిరుడు అమ్మవొదులుగానే కుట్టించింది.
బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు జరుగుతున్నై. రాధా కృష్ణులు ఉయ్యాలలో పవళింపు
సేవ చేస్తున్నారు. తాను వెళ్ళి రాధ బొమ్మ ముందుకు నెట్టి యిద్దర్ని
కలిపింది.

“బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు చేసుకుందాం?” అని అడిగడు వొక పిల్ల
వాడు.

“ఛీ, ఎక్కడై నా మొగాళ్ళతో బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు చేసుకుంటారా
ఏమిటి?”

“ఏం చేసుకుంటే? ఏమో!”

“అయితే పుల్లట ఆడదాం?”

“ఎల్లా వుంటుంది?”

“బాగుంటుంది”

“వొద్దమ్మా, అమ్మ కొడతది.”

“కాసేపే!....అమ్మతో చెప్పొద్దు....”

ఇంతలో తుపాను చెలరేగింది. పాతబొమ్మలు కొట్టుకుపోయినయ్యే. ఆ తుపాన్లో పెన్నిళ్ళూ, బలపాలూ కొట్టుకొచ్చినై. ఎక్కడ చూసినా పెన్నిళ్ళే! ఎక్కడ చూసినా బలపాలే! ఆ పెన్నిళ్ళన్నిటికీ ముక్కులు విరిగి వున్నయ్యే! వాటికి ఎదురుగా నిమ్మకాయలు కొట్టుకొచ్చినై! అవి పొంగుతున్నై....బుస బుస పొంగుతున్నై.

“ఏయ్ పిల్లా?”

“ఏమయ్యా”

“నిమ్మకాయ యిస్తా?”

“.....”

“ఏదీ....”

“ఊరుకో....అయ్యా!”

“నా మాట ఏం చెప్పతావ్?”

“.....”

“పిల్లా....ఏం పిల్లరా?”

తన ఇష్టం లేకుండానే తీసుకున్నాడు. రెండుచేతులతో రెండూ తీసుకున్నాడు. ఏం చేస్తున్నాడూ? ఇంత హాయిగా వుండే! “అమ్మా.... వుష్....”

ఒక పెద్ద దేవాలయం. ఆమె పువ్వులు వశ్యంలో పెట్టుకొని వెళ్తుంది. రోడ్డుకి రెండువక్కలా చెట్లు దట్టంగా పెరిగినై. ఆ చెట్లనవున్న కాయలు చూస్తే ఆమెకు వొణుకు పుట్టింది. వాళ్ళంతా జెరిపోతు పాకినట్లు జరజరా మంది.

“చెట్లు బాగున్నయ్”

“.....”

“ఆ కాయలు....”

“.....”

“వాటి పేరేమిటి?”

“.....”

“ఛీ! అదేం పేరమ్మా!” ఎంత సిగ్గుపడింది. కాని ఆ పేరు గుళ్ళోకి, గుడి బయటికి ఆమె వెంటపడింది. పూజారి శతగోపురం పెడుతూ వుంటే ఆ పేరు జ్ఞాపకంవచ్చి నవ్వుకుంది. పూజారి శతగోపురం తలకు ఆనించాడు. ఆనించాలనే ఆనించాడు. ఆ పేరు తనలోతాను పదే పదే అనుకుంది. కాని మనస్సులో అనుకోవటం తృప్తినివ్వాలా. బయటకు అనాలి ఆ ధ్వని వినాలి. గుడిచాటున తొంగుని నెమ్మదిగా ఆ పేరు చెప్పు కుంది. ఆ ధ్వని వాళ్ళంతా పాకి చక్కిలిగింతలు పెట్టుకుంది. ఆరోజు మొదలుకొని తీరిగా వడుకొని కళ్ళుమూసుకొని దేవాలయంమీద బొమ్మలు ఊహించుకుంటూ ఆ కాయలపేరు అనుకుంటూ ఉండేది. ఏమిటో యెందుకో బాగుండేది.

ఒక పుట్ట పుట్టింది. పెరిగింది - బ్రహ్మాండమంత పెరిగింది బద్ధ లైంది. పుట్టలోనుంచి పాములు బిలబిలా లటలట బయల్దేరినై. ఎన్ని పాములు! అన్నీ పాములే! ఆ పాములు జరు జరున కలుగులలోకి పోతుంటే? - అమ్మో, పాములే!”

“.....”

“అబ్బా!”

“.....”

“ఉష్.....”

“.....”

“పాము....బూచి....చీచీ”

కొబ్బరికాయలు, కొబ్బరిచెట్లు, అరటిచెట్లు....గెలదిగి అరటిచెట్లు. భారంగా వొంగితే ఆమెకు ప్రేమ కలిగింది. ఆ చెట్టుమీదా, తర్వాత దులమీదా! తలకింద పెట్టుకొని వడుకున్న పీటని తీసుకొని కావిలింఛుకుంది. పై భాగం చేత్తో నిమిరుతూ “రారా నా తనయా, బిరబిరా రారా నా తనయా” అని పాడింది.

“అదేమిటి అబ్బాయి రవికలోకి చెయ్యి పోనిస్తాడు. ఆడుకుంటున్నాడా?”

“ఉ.....ఉ.....”

“ఉ.....ఉ.....”

“పిచ్చిముండ”

వారాల అబ్బాయికి తలంటి పోస్తావుంది. హిందీ. పాడు హిందీ. ఎవ్వరున్నాను? పాపం ఎన్నాళ్ళయిందో తలంటిపోసుకుని! వెనుక నుంచుని ఛాతీ అంచును తోమింది. స్థనాలు అతని వీపుకు తగిలినై. అతడు వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. అదేమిటి అట్లా చూస్తాడు? ఇదేమిటి వాళ్ళంతా నఖశిఖ పర్యంతం!

రాత్రి వడుకుంది—అబ్బే, నేను చెయ్యాలని చెయ్య లేదు. నేను అట్లా చేస్తానా?”

“.....”

“అబ్బే, తమ్ముడు కాదా?”

”——”

“అదేమిటి తమ్ముడూ, జుట్టు అట్లావుంది? నూనె రాసి దువ్వనా?”

“_____”

“చెంపలకి మన్నయింది తమ్ముడూ, తుడుస్తా”

“_____”

“తమ్ముడూ.....తమ్ముడూ.....మాబాబే!.....అట్లా అట్లా.....”

ఒక్కగలి కొట్టింది. చెట్లన్నీ పడిపోయినై. పెద్ద వరద వచ్చింది. వరద వరద - ఏం వరద! వరద అంచున మేడ నురుగల్లే ఆమేడ ఎప్పుడూ - వరద యెంత పొంగినా సరే! - వరద అంచునే వుంటుంది. ఆ మేడలో వొకమ్మాయి మత్తుగా భారంగా కూర్చొనివుంది. ఆ అమ్మాయికి రాత్రే కార్యం అయింది. ఆ పిల్లని చూస్తే తనకి ఎంత జాలికలిగింది!

“నొప్పులమ్మా!” అడిగింది.

“_____”

“వొళ్ళంతా నొప్పులా?”

“.....”

“ఇక్కడా?.....ఇక్కడా.....ఇక్కడా.....” వొళ్ళంతా నిమిరింది. ఆ పిల్ల వొళ్ళు పిసుకుతూంటే ఆ పిల్లకు భర్తమీద ఎంత ప్రేమ కలిగింది - “మొగళ్ళమ్మా - వొత్తి మొండి.....”

ఎవ్వరిది? పెట్రోమాక్స్ లైటులో గాలి కొడుతున్నారు. లైటుకి గాలి కొడుతుంటే తనగుండె దడదడా కొట్టుకుంటుందే! పొత్తి కడుపులో ఏదో ఏదో తిరిగినటు ఉంటుందే!

అకస్మాత్తుగా అన్నీ జంతువులుగా మారినై. రకరకాల జంతువులు - వక్షులు - కోళ్ళున్నయ్. వొకపుంజు పెట్టని ‘కెకెకెకె’ అంటూ తరుముతూ వుంది. పెట్ట రెక్కలు విప్పుకుని పరుగెత్తింది. ఎంతదూరం పరుగెత్తుతుంది దిద్ద! పుంజు ముక్కుతో పెట్టముందు జుట్టుపట్టుకొని పైకెక్కింది. పెట్టతోక పైకెత్తింది పుంజు తోకముడిచింది.

“ఓసి నీ దుంపతెగా! ఎంత విసిగించావే!..”

“.....”

“ఎందుకట్లా విసిగించటం?”

“విసిగిస్తే బాగుంటుందా?”

“.....”

“బాగావుందే!”

“మరి తాను....”

అదేమిటి పాలేరు కొబ్బరికాయలు అట్లా పగలగొడతాడేమిటి?....
అబ్బా... కొంచెం నెమ్మదిగా కొట్టగూడదా? వాడి కండలు చూడు. ఎట్లా
పైకి తిరిగివున్నయ్! వాడు చేతులు పైకి ఎత్తితే ఎదురొమ్ము అంచులు
ఎట్లా ఉబ్బుతున్నయ్!

వాడు పడుకున్నాడు. గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు. ఆమెకు నిద్ర
వట్టటంలా. దొర్లితే మంచం వొత్తుకుంటూవుంది. బొక్కబొర్లా పడుకుంటే!
అబ్బే, మరి ఇబ్బందిగావుంది. లేచి నెమ్మదిగా వాడు పడుకొన్నచోటుకి
వెళ్ళింది. నెమ్మదిగా కాలి బొటనవేలితో చంకలో తన్నింది. వాడు తుళ్ళిపడి
లేచాడు.

“ఏం? అమ్మా?”

“లే”

“ఎందుకు?”

“దారికి అడ్డంగా పండుకున్నావేం?”

కాని నిజంగావాడిని అందుకేనా తాను తన్నింది. అందుకే అయితే
బొటనవేలు ఉపయోగించటం ఎందుకు? చంకనే ఏరుకోవటం ఎందుకు? వాడు
వస్తున్నాడు. సింహంలాగా వస్తున్నాడే! అదేమిటి వాడిచూపులు? ఏమిటి
అంటారు? వాములదొడ్డా? బస్తాలవెనకా? వాడు ఎదురొమ్ము ఎట్లావుంది?
తల ఆన్చి పడుకుంటే హాయిగా చలవరాతి తిన్నెకిమల్లే వుంటుంది.
మీసాలు దపడలు చేతులు వేస్తున్నాడు. ఎందుకు? ఏం జేస్తాడు? చెరచటం.

అంటే ఏమిటి? ఎట్లా ఉంటుందో నవ్వుతున్నాడు. చేతులు చాస్తున్నాడు. పట్టుకుంటున్నాడు. ఆమె అతని పట్టు విడటానికి తన్నుకుంది. వాడు ఆమెను చేతులలోకి ఎత్తుకొని ముద్దుపెట్టుకోబోయాడు. ఆమె రక్కింది. వాడు కోపంగా ఎత్తికుదేశాడు. పాతివ్రత్యంతో ఎండుకొని ఇలకరుచుకు పోయిన ఆమె నరాలు ఆ ఊహతో సశ్చిచ్చినయే రక్తం మామూలుగా ప్రవహించటం మొదలుపెట్టింది. వాడు ఆమెను లేవకుండా అదిమిపెట్టాడు.

“పూ-పూ- అబ్బా-వాద్దు చీ! పాడునొప్పి-

“కాదు- ఒరే వెంకా?”

ఈమాటలు ఎవ్వరికీ వినబడలేదు. ఆమె మూలుగుతూ లేవటం మాత్రమే అందరికీ కనిపించింది. “తేరుకుందమ్మా! నీళ్ళు తాగించండమ్మా!” అన్నారు అంతా.

ఆమె లేచి పక్కనవున్న పదహారేళ్ల అమ్మాయిని కావలించుకుంది. ఆ ఒళ్ళు యింత వెచ్చగా వుండే! ఇంతగట్టిగా నున్నగా తగుల్తుండే! మూలుగుతూనే ఆ పిల్ల వొళ్లంతా నవరదీసింది. బుగలు నిమిరింది. గాఢంగా కావలించుకొంది. చేతులు- ఏంచేసేవో! మళ్ళీ ఆమెకు స్పృహ తప్పింది. ఈసారి లేవలేదు. ఎత్తినచెయ్యి పడిపోయింది. ఆ చేతికింద మన ఆధ్యాత్మిక నాగరికత యిచ్చిన బుళాకీలు, ముక్కుపుడకలు, మట్టెలు, మంగళ సూత్రాలు పిప్పి పిప్పి అయినై. అంతే ఆమె యిక లేవలేదు.

“పతివ్రతమ్మా” “దొడ్డ యిల్లాలమ్మా” అన్నారు అంతా. నెల రోజులు తిరిగివచ్చేటప్పటికి పతివ్రతపేర ఆ వూళ్ళో వొక దేవాలయం వెలిసింది.